

zaPAU

Znowu o pieniądzach

Minęło przeszło ćwierć wieku od tzw. transformacji ustrojowej, którą ja wolę nazywać rewolucją (na szczęście bezkrwawą). W tym czasie kilkakrotnie zmieniały się orientacje polityczne, zmieniały się partie, zmieniały się rządy. Obserwowałem te ruchy z zainteresowaniem i sympatią (czasem większą, czasem mniejszą, przynajmniej) jako wyraz wreszcie odzyskanej wolności i demokracji. Z racji mojej profesji najbardziej jednak ciekawią mnie zjawiska, które pozostawały niezmienione w tym, jakże zmiennym, krajobrazie politycznym. Wymienię jedno z nich, które – jak sądzę – najbardziej interesuje Czytelników „PAUzy Akademickiej”. O ile dobrze pamiętam, każdy rząd i każda partia zawsze deklarowały wielkie zainteresowanie stanem polskiej nauki, a w szczególności poziomem „innowacyjności”¹, jaką można osiągnąć poprzez właściwą organizację i finansowanie badań. Słyszeliśmy przy tym wiele o szacunku dla ludzi nauki oraz o ich roli tak w edukacji młodego pokolenia, jak i w budowaniu solidnych podstaw rozwoju gospodarczego państwa.

Rys. Adam Korpak

Wszyscy, lub prawie wszyscy, ważni politycy deklarowali także, że zrobią wszystko co możliwe, aby budżet na naukę odpowiadał jej potrzebom dzisiejszym i zapewnił dalszy rozwój². Rozumieją bowiem doskonale, że tylko rozwój nauki może wprowadzić Polskę do grupy liczących się w świecie krajów i zapewnić stabilny wzrost gospodarczy bez dramatycznych skutków ubocznych³. A także – co ważne – pozwoli nam, przynajmniej w części, uniezależnić się od importu technologii. Ten ostatni argument jest bardzo istotny dla zwolenników wszystkich opcji politycznych. Dla liberałów oznacza to podniesienie konkurencyjności polskiej gospodarki, a więc wyrównanie szans w międzynarodowej wymianie gospodarczej; dla konserwatystów to istotny krok w drodze do uzyskania (odzyskania?) pełnej suwerenności. Mogłoby się wydawać, że w takiej sytuacji droga do pozyskania *prawdziwych* pieniędzy dla nauki powinna być prosta i gładka.

Dobrze jednak wiemy, jak wygląda rzeczywistość po 26 latach wolności, wśród zmieniających się kilkakrotnie orientacji i układów politycznych: budżet przeznaczany w naszym kraju na naukę stale należy do najniższych w Europie. Liczba pracowników zatrudnionych w badaniach naukowych jest również wyraźnie niższa niż w krajach rozwiniętych. Nie wątpiąc w dobre intencje naszych władców, możemy tylko skonstatować, że widocznie na drodze do rozwoju nauki wystąpiły liczne zakręty, a może nawet dziury i rozpadliny, w które wpada opancerzony pojazd z pieniędzmi i nie może dojechać.

Dzisiaj, zgrzybiały starzec, gazet nie czytam, telewizora nie posiadam i wobec tego słabo orientuję się w meandrach bieżącej polityki. W kawiarniach krakowskich (w kawiarniach ciągle bywam) mówi się, że podobno mamy w Polsce nowy, energiczny rząd, który planuje naprawić zaniedbania narosłe od dziesięcioleci. Trwają spory zwolenników i przeciwników nowej władzy. W tym chaosie informacyjnym jeszcze nie zdołałem się zorientować, czy planowana przebudowa ma dotyczyć również nauki. Ale, sądząc z dotychczasowych doświadczeń, myślę, że nauka nie zostanie pominięta. Z dużym prawdopodobieństwem usłyszymy, że władze popierają rozwój nauki, że doceniają jej znaczenie, że nauka nie tylko nie zostanie zapomniana, ale będzie jednym z priorytetów. Bardzo jestem ciekawy co dalej.

Julian Tuwim napisał kiedyś: *Pamiętaj o ubogich, mawiał pewien łódzki fabrykant. To nic nie kosztuje.*

ABBA

- ¹ Umieszczam to słowo w cudzysłowie bo – chociaż – od niedawna często występuje i jest odmieniane przez wszystkie przypadki, jego znaczenie nie jest do końca jasne.
- ² Jest jeden, powszechnie znany, wyjątek.
- ³ Starsi Czytelnicy pamiętają być może hasło „Nauka kołem zamachowym gospodarki”, które powstało jeszcze w PRL-u, lecz wykazało niezwykłą trwałość.

PAUza Akademicka – www.pauza.krakow.pl – tygodnik Polskiej Akademii Umiejętności i środowiska naukowego.

Rada Redakcyjna: Magdalena Bajer, Andrzej Białas, Aleksander Koj, Janusz Limon, Ewa Lipska, Stanisław Rodziński, Piotr Sztompka, Jerzy Vetulani, Marta Wyka, Jerzy Wyrozumski, Jakub Zakrzewski, Franciszek Ziejka.

Redakcja: Andrzej Białas – redaktor naczelny; Andrzej Kobos, Marian Nowy – redaktorzy; Adam Korpak, Krzysztof Skórczewski – grafika; Ryszard Otręba – „Galeria PAUzy”; Anna Michalewicz – dyrektor administracyjny; Witold Brzoskowski, Monika Mentel – fotokład; Wydawnictwo PAU – konsultacje.

Adres do korespondencji: Polska Akademia Umiejętności, 31–016 Kraków, ul. Sławkowska 17; e-mail: pauza@pau.krakow.pl

Oczekujemy na artykuły do 6 000 znaków (ze spacjami) i ilustracje w formacie JPEG o rozdzielczości 300 dpi.